

Laboratori integrat III

2014/2015

Codi: 100978

Crèdits: 3

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500502 Microbiologia	OB	2	1

Professor de contacte

Nom: Susana Campoy Sánchez

Correu electrònic: Susana.Campoy@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Maria Carme Espunya Prat

Prerequisits

- S'aconsella als estudiants revisar els continguts científic-teòrics sobre els quals es basa aquesta assignatura.
- Així mateix és convenient que aquesta assignatura es cursi simultàniament o amb posterioritat a la resta d'assignatures programades pel primer semestre del segon curs del Grau de Microbiologia. Igualment és recomanable haver cursat amb anterioritat els laboratoris integrats I i II programats en el primer i segon semestre del primer curs del Grau, respectivament.
- Per poder cursar aquesta assignatura cal que l'estudiant hagi superat la prova de seguretat i de bioseguretat als laboratoris que trobarà en el Campus Virtual i que compleixi amb la normativa de treball que indiqui el professorat.

Objectius

Es tracta d'una assignatura obligatòria, nuclear del Grau de Microbiologia, que introdueix als estudiants en l'ús d'un conjunt de tècniques moleculars i immunològiques bàsiques per a l'experimentació en un laboratori de Biologia Molecular. Els coneixements assolits en aquesta assignatura permetran a l'estudiant adquirir les competències d'altres d'assignatures pràctiques i/o teòriques que conformen el Grau de Microbiologia i que estan programades per a ser cursades en posterioritat a aquesta.

Els objectius concrets a assolir es defineixen en els següents punts:

- Saber aplicar tècniques de fraccionament i d'anàlisi bioquímica.
- Realitzar tècniques d'extracció i electroforesis d'àcids nucleics.
- Saber utilitzar tècniques bàsiques de DNA recombinant com ara endonucleases de restricció, clonació de DNA en vectors, transformació de DNA, etc.
- Conèixer les metodologies pel marcatge de sondes de DNA i aplicar tècniques de detecció específica d'aquestes sondes marcades per hibridació DNA-DNA.
- Utilitzar i saber aplicar tècniques de PCR i/o PCR quantitativa.
- Saber utilitzar tècniques immunològiques de precipitació i aglutinació o Elisa. Comprendre la seva aplicació en la identificació i tipificació de microorganismes.

- Integrar coneixements de biologia molecular, bioquímica, microbiologia i immunologia per a la clonació, sobreexpressió, purificació i detecció d'una proteïna d'origen bacterià.

Competències

- Adaptar-se a noves situacions
- Aplicar els coneixements teòrics a la pràctica
- Desenvolupar la creativitat i la iniciativa
- Dissenyar i aplicar mètodes i estratègies d'aïllament i selecció de nous microorganismes i de manipulació genètica de microorganismes d'interès
- Saber comunicar oralment i per escrit
- Saber treballar individualment, en grup, en equips de caràcter multidisciplinari i en un context internacional
- Tenir capacitat d'anàlisi i de síntesi, d'organització i planificació i de presa de decisions
- Utilitzar tècniques moleculars i immunològiques per a la caracterització de microorganismes i materials d'origen biològic

Resultats d'aprenentatge

1. Adaptar-se a noves situacions
2. Aplicar els coneixements teòrics a la pràctica
3. Aplicar els mètodes adequats per analitzar l'activitat enzimàtica
4. Aplicar les metodologies de detecció i anàlisi de diferents metabòlits en preparacions biològiques
5. Aplicar procediments basats en l'ús de sondes específiques i d'hibridació amb àcids nucleics
6. Aplicar procediments per purificar productes gènics produïts per microorganismes
7. Aplicar tècniques electroforètiques de separació de DNA i proteïnes
8. Descriure i aplicar procediments i tècniques de clonatge de DNA
9. Descriure i aplicar tècniques d'extracció de DNA total, cromosòmic, plasmídic i de virus
10. Descriure i utilitzar tècniques d'amplificació del DNA
11. Descriure i utilitzar tècniques immunològiques
12. Desenvolupar la creativitat i la iniciativa
13. Emprar vectors microbians per fer expressar gens d'interès en microorganismes
14. Interpretar els resultats obtinguts en utilitzar diferents tècniques moleculars
15. Processar teixits i cèl·lules per obtenir-ne fraccions subcel·lulars i caracteritzar-los bioquímica
16. Saber comunicar oralment i per escrit
17. Saber treballar individualment, en grup, en equips de caràcter multidisciplinari i en un context internacional
18. Saber utilitzar els instruments i les metodologies avançades d'un laboratori bioquímic
19. Tenir capacitat d'anàlisi i de síntesi, d'organització i planificació i de presa de decisions
20. Utilitzar enzims de biologia molecular per modificar el DNA i descriure els procediments
21. Utilitzar les tècniques bàsiques de manipulació i anàlisi de proteïnes i àcids nucleics

Continguts

L'assignatura s'organitzarà en dos parts diferenciades:

- Sessions monogràfiques metodològiques d'una durada aproximada de tres-quatre hores en funció de cada sessió i programades setmanalment en 3 grups modulars de 3 o 4 sessions en funció de cada mòdul.
- Pràctica integrada de 19 hores que es realitzarà de forma intensiva durant una setmana a tres/quatre hores cada dia, en funció de la sessió.

Sessions monogràfiques

MÒDUL-1

Sessions 1, 2 i 3. Tècniques de fraccionament cel·lular i d'anàlisi bioquímica. Caracterització de les fraccions per marcadors enzimàtics. Tècniques de marcatge fred de sondes, dot blot i hibridació.

MÒDUL-2

Sessions 4 i 5. Tècniques d'extracció d'àcids nucleics i de restricció.

Sessió 6. Tècniques de PCR i PCR quantitativa.

Sessió 7. Tècniques de detecció d'interaccions entre DNA i proteïna.

MÒDUL-3

Sessions de 8 a 11. Precipitació d'immunoglobulines amb sulfat amònic. Determinació de la concentració d'anticossos en sèrum per ELISA. Separació d'esplenocits per gradient de densitat. Determinació de fagocitosi per un línia cel·lular de monòcits mitjançant la tècnica de citometria de flux.

Pràctica integrada:

Sessió 0. Sessió teòrica introductòria a la pràctica integrada.

Sessions 1 i 2. Clonació d'un gen bacterià i sobreexpressió del producte gènic.

Sessió 3. Purificació i quantificació de la proteïna.

Sessions 4 i 5. Transferència a filtre i detecció de la proteïna per Western blot.

Metodologia

L'assignatura s'impartirà en el laboratori i en grups reduïts d'alumnes.

Per tal de poder adquirir les competències específiques de l'assignatura l'assistència a les classes pràctiques és obligatòria. En el cas que un alumne per causa justificada i imprevisible, no assisteixi a una/unes sessió/sessions de pràctiques, haurà comunicar-li al professor responsable de l'assignatura i presentar el justificant corresponent el més aviat possible al/a la coordinador/a del Grau. S'entén per causa justificada problemes de salut (caldrà adjuntar el corresponent justificant mèdic) o problemes personals greus, tal i com es defineix en la normativa d'avaluació de la Facultat de Biociències (apartat 1.3).

Els estudiants disposaran d'un Guió de l'assignatura abans del inici de les sessions. Per a la realització de les sessions pràctiques és obligatori que l'alumne/a porti la seva pròpia bata, ulleres de laboratori i el Guió de l'assignatura que estarà disponible en el Campus Virtual o bé on indiqui el professorat. També cal portar una llibreta, on cada alumne/a anotarà les observacions realitzades. Per a la realització de les pràctiques els alumnes treballaran en grups reduïts. Al inici de cada sessió el professor farà una breu explicació teòrica del contingut de la pràctica i de les experiències a realitzar per part dels alumnes.

Per aconseguir un bon rendiment i adquirir les competències corresponents a aquesta assignatura és imprescindible que l'estudiant faci una lectura comprensiva del Guió de l'assignatura, familiaritzant-se amb les pràctiques que durà a terme en cada sessió així com amb la metodologia que haurà d'aplicar en cada cas.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Pràctiques d'aula	2	0,08	1, 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21

Pràctiques de laboratori	56	2,24	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21
Tipus: Supervisades			
Tutories individuals	1	0,04	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21
Tipus: Autònomes			
Estudi	3	0,12	1, 2, 9, 10, 11, 12, 14, 17, 19
Lectura comprensiva del guió de pràctiques	3	0,12	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21
Redacció d'informes o resposta de qüestionaris	3	0,12	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 13, 14, 15, 16, 18, 20

Avaluació

L'avaluació de l'assignatura serà continuada. I es distribuirà en els diferents apartats que s'indiquen a continuació:

MÒDUL 1:

L'avaluació es farà mitjançant un qüestionari que es referirà a les sessions 1, 2 i 3. Aquest qüestionari s'haurà de lliurar de forma obligatòria i al cap de 15 dies d'haver finalitzat la sessió 3. Per a superar aquest mòdul la nota obtinguda en el qüestionari haurà de ser igual o superior a 5.

MÒDUL 2:

Es realitzarà un qüestionari al final de les sessions relatiu als conceptes tractats en les mateixes. El qüestionari permetrà valorar si l'alumne ha assolit les competències associades al mòdul. Per a superar aquest mòdul la nota obtinguda en el qüestionari haurà de ser igual o superior a 5.

MÒDUL 3:

Aquest mòdul s'avaluarà mitjançant la realització d'un qüestionari al final de la sessió 12 que es referirà a les sessions 9,10,11 i 12. Per a superar aquest mòdul la nota obtinguda en el qüestionari haurà de ser igual o superior a 5.

PRÀCTICA INTEGRADA:

En l'avaluació de la pràctica integrada es tindran en compte dos aspectes diferenciats:

a) La nota obtinguda en un qüestionari que cada grup realitzarà un cop finalitzada la part pràctica en la data programada i que es referirà a totes les sessions que configuren aquesta part de l'assignatura. Amb una puntuació màxima de 8 punts sobre 10.

b) La consecució en ellaboratori dels objectius marcats en les sessions programades. Amb una puntuació màxima de 2 punts sobre 10.

Per a poder superar aquest mòdul, la nota final ha de ser igual o superior a 5.

CONEIXEMENT PREVI DE LES ACTIVITATS A LES SESSIONS PRÀCTIQUES:

En aquest apartat es tindrà en compte el coneixement previ dels alumnes abans de començar la sessió pràctica i que deriva de la lectura comprensiva prèvia del guió de l'assignatura que els alumnes tindran

disponible via campus virtual. L'avaluació es realitzarà mitjançant qüestionaris que es lliuraran a l'inici de la/les sessió/ns pràctica/ques. La qualificació final d'aquest apartat serà la nota mitjana de les diferents proves realitzades.

La nota final de l'assignatura serà la mitjana ponderada de les qualificacions obtingudes en cada un dels diferents apartats tenint en compte que cada un dels mòduls representarà el 20% de la nota final de l'assignatura i la pràctica integrada correspondrà al 30%. El 10% restant dependrà de la qualificació obtinguda en l'apartat de coneixement previ de les activitats a les sessions pràctiques.

Destacar que el professorat podrà penalitzar amb un màxim del 25% respecte del 100% de la nota final de l'assignatura actituds no correctes de l'alumne/a al laboratori com són la manca de puntualitat, l'incompliment de les normatives de seguretat o bioseguretat, la no realització del treball autònom (fora de les sessions) indicat pel professorat, comportaments no respectuosos amb els companys o amb el professorat, l'ús inapropiat del material i aparells del laboratori, etc.

Per a superar l'assignatura és necessari obtenir una qualificació final igual o superior a 5, essent necessari superar cada un dels mòduls i la pràctica integrada.

Atès que l'assistència a les activitats programades és obligatòria, l'absència a alguna d'elles ha de ser justificada i comunicada al coordinador/a del Grau com es defineix a l'apartat de Metodologia. Per poder superar l'assignatura es requereix una assistència global de com a mínim el 80% de les sessions programades i obtenir la qualificació mínima fixada per a cada mòdul.

Es considerarà que un estudiant obté la qualificació de No Presentat quan ha assistit a menys d'un 20 % de les sessions programades.

Els estudiants que no superin les avaluacions dels diferents mòduls o de la pràctica integrada els podran realitzar l'avaluació de recuperació programada al final del semestre, en la que hauran de contestar un qüestionari associat a les sessions pràctiques que no van superar amb anterioritat. Els alumnes que realitzin l'avaluació de recuperació optaran a una qualificació màxima de 8 punts sobre els 10 possibles del/s mòdul/s recuperats.

Els alumnes que no obtinguin la qualificació mínima requerida per a poder superar cada un dels mòduls del laboratori integrat, no aprovaran l'assignatura. En aquest cas, la qualificació final màxima de l'assignatura serà de 4.

A partir de la segona matrícula, els alumnes repetidors podran tan sols ser avaluats dels mòduls concrets que no van ser superats en matrícules anteriors. Els alumnes repetidors hauran de posar-se en contacte amb el/la coordinador/a del mòdul abans de que s'iniciïn les sessions pràctiques del mòdul no superat. En el cas de superar en aquesta nova matrícula, el/s mòdul/s pendent/s la qualificació final de l'assignatura serà la mitjana ponderada de la/les qualificació/ns del mòdul/s superat/s en aquest curs acadèmic amb la/les nota/es del/s mòdul/s superat/s en matrícules anteriors. En el cas de no superar el/s mòdul/s pendent/s, la qualificació final màxima de l'assignatura serà de 4.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Coneixement previ de les activitats a les sessions pràctiques	10%	1	0,04	2, 16, 19
Mòdul 1	20%	1	0,04	1, 2, 3, 4, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21
Mòdul 2	20%	2	0,08	1, 2, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 16, 17, 19, 20, 21
Mòdul 3	20%	1	0,04	1, 2, 5, 11, 12, 14, 16, 17, 19
Pràctica integrada	30%	2	0,08	1, 2, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17,

Bibliografia

Els alumnes disposaran d'un guió de l'assignatura on es detallaran els objectius de cada sessió juntament amb els protocols que s'usaran. Igualment en el dossier es farà constar la bibliografia associada a cada una de les diferents sessions.